

K SPOLEČNÉ PŘÍPRAVĚ VOJSKA PVO POZEMNÍHO VOJSKA A LETECTVA

Rozvoj prostředků vzdušného napadení nepřítele je soustředěn na modernizaci již zavedené a souběžně s tím na zavedení nové bojové techniky taktického letectva, které je jedním z hlavních prostředků k vedení hromadných úderů na válčišti. Tyto skutečnosti jsou zvýrazněny jeho vysokou manévrovostí, schopností působit mohutnou výzbrojí proti pozemním cílům z velkých dálek s vysokou přesností zásahu, vybavením prostředky radioelektronického boje a možností vést boj za všech povětrnostních podmínek v malých a přízemních výškách.

Velení taktického letectva nepřítele považuje překonání protivzdušné obrany protivníka za jeden z rozhodujících faktorů, který podmiňuje splnění úkolu. Proto při všech jeho cvičeních a výcviku věnují mimořádnou pozornost zdokonalování a praktickému osvojování taktiky vedení bojové činnosti při překonávání protivzdušné obrany. Poznatky ze cvičení taktického letectva států NATO, ale i z lokálních válek na Blízkém a Středním východě to plně potvrzují.

Základem plánování bojového použití taktického letectva nepřítele je podrobné vyhodnocení rozmístění a bojových možností našich prostředků protivzdušné obrany. Určují pořadí jejich ničení (umlčování), případně způsoby jejich překonání bez použití jaderných zbraní. Účinné překonání protivzdušné obrany závisí na celém komplexu opatření, který zahrnuje průzkum, řízení a velení, intenzivní výcvik, používanou bojovou techniku a prostředky ničení.

Významné místo v bojové přípravě taktického letectva NATO má zavádění nových a zdokonalování používaných způsobů překonávání PVO.

Efektivnost činnosti taktického letectva ve značné míře ovlivňuje schopnost překonat naší PVO při pronikání k cílům i v jejich prostoru. Hledají nejvhodnější bojové sestavy, výšky a tratě letů a taktické způsoby překonávání PVO, např. různé druhy manévřů rychlostí, výškou a kursem letu. Jsou známy pasivní způsoby překonávání PVO, ke kterým patří lety v rozčleněných sestavách v malých a přízemních výškách s maximální rychlostí (která je možná pro tyto výšky), klamná činnost, protiraketový a protistířecký manévr. Aktivním způsobem překonávání PVO je ničení a umlčování palebných prostředků PVO, jejich velitelských stanovišť, radiolokačních průzkumných prostředků, ale i ničení našich letounů ve vzduchu a na letištích, radioelektronické rušení PVO atd.

Za základní bojovou jednotku považují dvojice letounů. Dvojice a roje jsou pak začleňovány do skupin různého taktického určení. V bojové sestavě jsou zpravidla 2–3 skupiny umlčování pozemních prostředků PVO a rušení a 2–4 úderné skupiny. Počet letounů v úderných skupinách závisí na objektu PVO, celkovém uskupení prostředků PVO i na použitých letounech a jejich výzbroji. Bojová sestava při ničení prostředků PVO bude mít takový počet letounů v jednotlivých skupinách, aby bylo zabezpečeno zničení (umlčení) určeného prostředků PVO a současně zabezpečena ochrana úderné skupiny.

Při plánování tratí letů vychází velení taktického letectva NATO z geografických podmínek evropského válčiště. Taktické letectvo bude létat převážně v malých a přizemních výškách od 50–60 m, bude měnit profil letu se současným využitím členitosti terénu. Ke skrytému přiblížení k čáře dotyku a k překonání prostorů účinné působnosti prostředků PVO bude používat přizemní výšky a bojové rychlosti od 700–1100 km . h⁻¹. Způsoby manévrování budou zahrnovat změny kursů o 10°–30° společně se změnami výšky letů o 150 až 300 m, hadovitý let se střídavým náklonem letounu, přerušované výkruty a opakované polozvraty s přechodem do střemhlavého letu 45° se ztrátou výšky. Kromě toho budou uskutečňovány speciální manévry, které jsou charakteristické k překonání protiletadlových raketových kompletů.

Ve vojsku PVO pozemního vojska věnujeme velké úsilí teoretickému i praktickému zvládnutí takticko-technických charakteristik i způsobů bojového použití taktického letectva i řízených střel s plochou dráhou letu nepřítele a způsoby plnění a efektivního využití bojových možností prostředků vojska PVO pozemního vojska při jejich ničení.

Vojsko protivzdušné obrany vyzbrojujeme moderními protiletadlovými komplety různého určení, soudobými prostředky radiolokačního průzkumu vzdušného nepřítele a zavádíme automatizované systémy velení. Nová protiletadlová raketová technika podstatně zvyšuje bojové možnosti svazků, útvarů a jednotek vojska PVO při obraně vojsk a objektů před úderem vzdušného nepřítele. Tato technika umožňuje plnit hlavní úkoly vojska PVO, tj. včas zjistit a rozpoznat soudobé prostředky vzdušného napadení nepřítele, spolehlivě je sledovat, uvědomovat o nich vojska a úspěšně je ničit palbou protiletadlových raketových prostředků a protiletadlového dělostřelectva.

Zavedením moderní protiletadlové raketové techniky do výzbroje podstatně vzrostla náročnost na přípravu velitelů a štábů. Vojáci z povolání (velitelé, náčelníci, příslušníci štábů) jsou rozhodujícími členy obsluhy a bojových směn hlavních druhů bojové techniky. Musí ji znát, umět obsluhovat, udržovat její vysokou bojeschopnost, využívat všechny její bojové možnosti a rychle i správně (pod tlakem času) se rozhodovat. Stejně tak vzrostly požadavky na bojovou přípravu vojáků základní služby, na její promyšlenost, intenzitu a efektivnost.

Boj s technicky vyspělým a dobře připraveným vzdušným nepřítelem klade vysoké nároky na znalosti, zručnost, návyky, psychickou a fyzickou připravenost všech vojáků. Tyto vlastnosti můžeme získat a udržovat jen usilovným studiem, systematickým, každodenním, intenzivním a cílevědomým výcvikem.

Základem bojové přípravy vojska PVO pozemního vojska je polní výcvik. Jen v polních podmínkách mohou jednotky a útvary získat hluboké a pevné návyky k úspěšnému vyhledání a zničení soudobých prostředků vzdušného napadení. Tento úkol však bez reálných letů nemůžeme splnit.

V minulosti k přípravě vojska PVO letectvo vyčleňovalo určité letové úsilí, které však bylo minimální a zabezpečovalo jen potřebu prostředků PVO. Tento

způsob byl ne hospodárný a neefektivní. Dílčí snahy o společné využití cílů byly uskutečňovány z větší části jen na úrovni útvarů. Proto v roce 1983 bylo rozhodnuto přejít na společnou bojovou přípravu letectva a vojska PVO pozemního vojska. Při jejím uskutečňování letectvo procvičuje úkoly překonávání PVO a jeho ničení a vojsko PVO má možnost efektivně procvičovat úkoly v situacích, které se přibližují bojovým a skutečným podmínkám. K plnění tohoto závažného úkolu byly vytvořeny podmínky vydáním „Metodických směrnic pro organizaci a řízení společné přípravy k bojové činnosti letectva, vojska PVO pozemního vojska a vojsk PVOS“. Tyto směrnice upravují společné efektivní využívání letů letectva a řeší společnou přípravu.

Společnou přípravou k bojové činnosti rozumíme současné procvičování úkolů bojové přípravy ve společném prostoru, v téže době a podle jednotného zámyslu svazky, útvary a jednotkami stíhacího letectva a vojska PVO pozemního vojska na jedné straně, frontového a vojskového letectva na druhé straně. Společná příprava k bojové činnosti zahrnuje každodenní plnění úkolů bojové přípravy, všechny nácviky a cvičení svazků, útvarů, jednotek, výcvik pilotů, osádek letectva i výcvik všech operátorů a bojových směn vojska PVO. Úkoly společné přípravy procvičujeme při:

- cvičeních s vojsky, operačně taktických a taktických cvičeních svazů, svazků a útvarů pozemního vojska,
- operačně taktických, leteckých taktických a taktických cvičeních svazků, útvarů a jednotek letectva a vojska PVO,
- všech letech běžného plnění úkolů leteckého výcviku,
- procvičování opatření plánů součinnosti, společných nácvicích řízení sil a prostředků letectva i vojska PVO,
- cvičeních PVO vševojskových armád a divizí,
- řízeních palby a jejích nácvicích,
- zápočtových školních střelbách,
- plnění úkolů bojové přípravy leteckých a protiletadlových raketových svazků, útvarů a jednotek, které jsou určeny jejich plány i programy bojové přípravy a osnovami střelb.

Kromě toho procvičujeme společnou přípravu při nácvicích taktické součinnosti mezi letectvem leteckého svazu, vojskem PVO vojenského okruhu a vojsky PVOS.

Počet společných taktických cvičení letectva a vojska PVO i rozsah společné přípravy plánujeme podle organizačně metodických směrnic pro přípravu družů vojsk na výcvikový rok.

Společná příprava letectva a vojska PVO pozemního vojska může mít tyto cíle, a to pro:

letectvo a vojsko PVO pozemního vojska:

- zdokonalovat praktické návyky velitelů a štábů svazů, svazků a útvarů pozemního vojska, letectva a vojska PVO pozemního vojska při organizaci plánování a řízení bojové činnosti v soudobých podmínkách,
- zdokonalovat praktické návyky velitelů, štábů a vojsk ve spolehlivém zjišťování a ničení soudobých prostředků vzdušného napadení nepřítel s důrazem na rychlé, malorozměrné manévrující cíle a cíle, které letí v malých a přízemních výškách,
- upevňovat nepřetržitou pohotovost svazků, útvarů a jednotek k plnění stanovených bojových úkolů,

— procvičovat způsoby zajišťování bezpečného průletu vlastních letounů (vrtulníků), prostory účinné působnosti protiletadlových raketových (protiletadlových) svazků, útvarů a jednotek,

— procvičovat úkoly zajišťování elektromagnetické koexistence radioelektronických prostředků,

— procvičovat opatření radioelektronického boje s nepřátelskými prostředky radioelektronického boje;

stíhací letectvo a vojsko PVO pozemního vojska:

— procvičovat velení svazků, útvarů a jednotkám vojska PVO pozemního vojska a stíhacího letectva v průběhu společné bojové činnosti (hodnocení vzdušné situace, rozdělování cílů a stanovení úkolů k jejich ničení) ze společných nebo samostatných velitelských stanovišť (míst velení),

— procvičovat součinnost mezi svazky, útvary a jednotkami vojska PVO pozemního vojska a stíhacím letectvem,

— osvožovat a zdokonalovat neefektivnější způsoby zjišťování a ničení nepřátelských letounů, vrtulníků a řízených střel s plochou dráhou letu v maximálních dálkách, v přízemních a malých výškách a za silného radioelektronického rušení,

— zdokonalovat způsoby vedení bojové činnosti v podmínkách používání nepřátelských protiradiolokačních raket,

— zdokonalovat způsoby a zkracovat lhůty uvádění vojska do pohotovosti k vedení palby;

protiletadlové raketové (protiletadlové) svazky, útvary a jednotky:

— procvičovat způsoby včasného zjišťování cílů průzkumnými prostředky svazků, útvarů a jednotek,

— procvičovat velení a řízení palby z velitelských stanovišť svazků a útvarů s plným využitím automatizovaných systémů velení,

— ničit vzdušné cíle v mezních parametrech prostorů účinné působnosti protiletadlových raketových kompletů (protiletadlového dělostřelectva),

— ničit vzdušné cíle uskutečňující úder, jehož hustota je rovná palebným možnostem jednotky (útvary) nebo je převyšuje,

— ničit letouny (vrtulníky), které se objevují neočekávaně v přízemních výškách a při omezené době na střelbu,

— procvičovat vzájemné palebné překrytí jednotek při umlčováním palebných postavení nepřátelským letectvem,

— procvičovat boj s cíli, které uskutečňují protiraketový manévry (manévry proti prostředkům PVO),

— procvičovat průzkum pozorováním;

stíhací bombardovací letectvo procvičovat:

— způsoby spolehlivého překonávání silné nepřátelské protivzdušné obrany,

— taktiku a způsoby úderů na pozemní objekty nepřítele v operační (taktické) hloubce při odvetné činnosti prostředků PVO;

vojskové letectvo procvičovat:

— způsoby spolehlivého překonávání silné nepřátelské protivzdušné obrany,

— způsoby a taktiku úderů vrtulníků na pozemní objekty v průběhu komplexního palebného ničení nepřítele v taktické a bližší operační hloubce při odvetné činnosti prostředků PVO;

stíhací letectvo procvičovat:

- způsoby a taktiku ničení nepřátelských letounů a vrtulníků ve vzduchu na vzdálených přístupech k bráněným vojskům v součinnosti se svazky, útvary a jednotkami vojska PVO,
- způsoby a taktiku úderů na pozemní objekty, které jsou v taktické i bližší operační hloubce, při odvetné činnosti prostředků PVO,
- způsoby předávání velení stíhacím letounům z jednoho naváděcího stanoviště na druhé při přepadech cílů v mezních dálkách s přistáním na součinnostním letišti;

průzkumné letectvo procvičit:

- taktiku překonávání silné nepřátelské protivzdušné obrany při vedení vzdušného průzkumu;

dopravně výsadkové letectvo procvičovat:

- způsoby spolehlivého překonávání silné nepřátelské protivzdušné obrany,
- způsoby a taktiku vysazování vojsk a vedení radioelektronického boje za silné odvetné činnosti prostředků PVO;

všechny druhy letectva:

— prakticky procvičovat manévry proti prostředkům PVO, protiraketový manévry a manévry proti stíhacím letounům i taktiku překonávání a umlčování prostředků PVO nepřítelů a vedení radioelektronického boje.

Společnou přípravu planujeme s přihlédnutím k dislokaci svazků a útvarů letectva a vojska PVO, stavu jejich vycvičenosti, možnostem materiálně technického zabezpečení a k povětrnostním podmínkám i roční době.

Základním dokumentem, který určuje tuto přípravu k bojové činnosti, je plán společné přípravy, jenž je zpracováván na různých úrovních s odpovídajícím obsahem. Např. plán společné přípravy k bojové činnosti letectva leteckého svazu a vojska PVO vojenského okruhu může obsahovat:

- přehled opatření a témata cvičení,
- lhůty splnění opatření pro společnou přípravu,
- svazky a útvary letectva leteckého svazu a vojska PVO, určené ke společnému procvičování úkolů,
- počet letounových vzletů (průletů) útočícího letectva a letounových rušičů,
- čísla procvičovaných úloh podle programů společné přípravy,
- řídící cvičení (zaměstnání, výcviku).

Plán společné přípravy může mít tyto části:

1. Operačně taktická a velitelsko-štábní cvičení leteckého svazu a vojenského okruhu, cvičení PVO vševojskových svazů a svazků, divizní letecká cvičení, taktická cvičení a cvičení s řízením palby svazků a útvarů vojska PVO vojenského okruhu.

2. Kontroly bojové pohotovosti hotovostních sil letectva a vojska PVO, komplexní nácviky taktické součinnosti mezi letectvem leteckého svazu, vojskem PVO vojenského okruhu a vojskem PVOS.

3. Letecká a letecká taktická cvičení, řízení palby svazků a útvarů letectva a vojska PVO, letecká taktická cvičení letek, plnění cvičení letecké taktické přípravy jednotlivými osádkami, dvojicemi, roji letectva, cvičení s řízením palby, taktická cvičení se zápočtovými školními střelbami protiletadlových raketových (protiletadlových) útvarů, jednotek, bojových vozidel a střelců.

V plánu rovněž určujeme svazy a svazky pozemního vojska a jeho vojska PVO, svazky a útvary letectva, které plní úkoly na jedné straně a letectva, které cvičí na druhé straně, potřebný počet letových hodin útočícího i součinnostního letectva a letounových rušičů.

V poznámkách k plánu je vhodné uvést způsoby konkretizace vyvádění útvarů a jednotek vojska PVO ke společné přípravě, množství a druh prostředků letectva, které se zúčastní společné přípravy, stanovení prostorů intenzivní letové činnosti, vytváření radioelektronického rušení, předkládání a vyhodnocování dokumentů objektivní kontroly apod.

Výpisy z tohoto plánu jsou zasílány vševojskovým svazům a svazkům letectva. Na těchto stupních zpracováváme obdobné plány společné přípravy s podrobnější konkretizací; výpisy z nich pak jsou podkladem pro zpracování plánů společné přípravy u vševojskových svazků, leteckých útvarů a útvarů vojska PVO pozemního vojska. Plány na této úrovni řeší společnou přípravu na každý letový den, ve kterém jsou vyvedeny prostředky PVO.

Pro společnou přípravu k bojové činnosti letectva a vojska PVO je zpracován program, který obsahuje řadu úloh v celém rozsahu přípravy obou druhů vojsk. Např. první úloha vytváří podmínky pro společnou přípravu jednotlivých letounů, dvojice a roje na jedné straně, protiletadlového raketového útvaru na straně druhé. Nejsložitější úloha zahrnuje bojovou činnost frontového letectva a vojska PVO operačně strategického svazu a odpovídá tak podmínkám cvičení PVO tohoto svazu.

Neméně důležitá jsou ustanovení ke **kontrolě a hodnocení** činnosti letectva a vojska PVO. Je zřejmé, že hodnocení bude odpovídat rozsahu společné přípravy. Např. při společné přípravě leteckého útvaru a protiletadlového raketového útvaru (při plnění běžných úkolů leteckého výcviku v letovém dni a úkolů výcviku protiletadlového raketového útvaru při vyhledávání a ničení vzdušných cílů) bude základem letový plán, jeho plnění a konkrétní vyhodnocení účinnosti každého průletu. V tomto případě se osvědčilo umístění představitelů leteckého útvaru v řídicím radiolokátoru protiletadlového raketového útvaru, jenž má přímé rádiové spojení s letounem. Nezbytné je rovněž přímé spojení obou velitelů útvarů z velitelských stanovišť.

Kontrola a vyhodnocení činnosti při cvičení PVO operačně strategického svazu vyžaduje daleko složitější a náročnější formu řízení a dokonalou přípravu dozorčí služby.

Vojsko PVO pozemního vojska je vyzbrojováno stále složitější a modernější bojovou technikou a zbraňovými komplety. Jejich dokonalé zvládnutí a využití všech bojových možností je stále náročnější nejen na promyšlenou organizaci výcviku, čas a na všestranné materiálně technické zabezpečení, ale především na vytváření podmínek, které se maximálně přibližují bojové situaci. Rozvoj prostředků vzdušného napadení nepřítele a způsoby jeho bojového použití tento požadavek jen umocňují. Rovněž letectvo má složité a náročné úkoly, jejichž splnění ovlivňuje řada podmínek, mezi něž patří i schopnost účinně překonat protivzdušnou obranu nepřítele včetně jejího ničení. Z toho vyplývá jednoznačný závěr, že bez reálných letů letectva nemůžeme vojsko PVO pozemního vojska úspěšně připravit k plnění soudobých úkolů a bez reálně rozmístěných prostředků vojska PVO v terénu ani letectvo si prakticky neosvojí překonávání protivzdušné obrany. Společná příprava letectva a vojska PVO pozemního vojska k bojové činnosti k tomu vytváří plně předpoklady.